

**INTERACTION OF TOOLS FINE AND MUSICAL ARTS
IN THE PROCESS OF FORMING THE STUDENT'S
CREATIVE PERSONALITY**

**ВЗАЄМОДІЯ ЗАСОБІВ ОБРАЗОТВОРЧОГО ТА МУЗИЧНОГО
МИСТЕЦТВА У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ
ОСОБИСТОСТІ СТУДЕНТА**

Shevchuk A. S. Шевчук А. С.

*3rd year Student at Anatoly Avdievsky
Faculty of Arts*

*студент III курсу
факультету мистецтв
імені Анатолія Авдієвського*

Bukhanyevych V. V. Буханєвич В. В.

*Candidate of Pedagogical Sciences,
Senior Lecturer at the Department
of Instrumental Performance
and Orchestral Conducting
Mykhailo Drahomanov
Ukrainian State University
Kyiv, Ukraine*

*кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри інструментального
виконавства та оркестрового
диригування
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова
м. Київ, Україна*

Формування творчої особистості майбутнього фахівця може здійснюватись у багатьох напрямках, до яких, зокрема, відноситься і розширення кругозору, що забезпечується інтеграцією різних навчальних дисциплін, використанням суміжних видів мистецтв для розкриття творчого потенціалу особистості. Мистецтво було створено людством як засіб вираження думок та почуттів. Хоча образотворче та музичне мистецтво відрізняються своїми засобами виразності, проте обидва мають спільну логіку, відображають оточуючий світ і внутрішнє духовне життя людини. Навчання має забезпечувати оптимальні передумови для формування особистості студента, розкриття всіх закладених у ній природних задатків, її здатності до творчості.

Аналіз педагогічних досліджень, виконаних протягом останніх років, свідчить про значний інтерес науковців до проблеми визначення факторів і умов розвитку різноманітних феноменів, що характеризують творчий потенціал особистості, зокрема творчих здібностей (С. Науменко, Л. Руденко, Н. Слюсаренко, І. Теплов, Л. Шпак та ін.). Проблема поліхудожнього виховання особистості присвячені праці О. Бузової, Л. Масол, О.Щолокової, Б. Юсова та ін.. Отже, проблема

формування творчої особистості студента через взаємодію різних видів мистецтв є актуальною.

Творча особистість – це цілісна людська індивідуальність, яка виявляє розвинені творчі здібності, творчу мотивацію, творчі вміння, що забезпечують їй здатність породжувати якісно нові матеріали, технології та духовні цінності, що в більшій чи меншій мірі змінюють на краще життя людини. Для творчої особистості творча діяльність є життєвою потребою, а найбільш характерним є стилем поведінки є творчий. Творча особистість має такі риси: ініціативність, активність; впевненість у своїх силах та здібностях; нестандартні дії; вміння довести справу до кінця; потяг до самостійної роботи; логічність мислення; імпровізаційність.

На думку фахівців, найбільша особливість образотворчого мистецтва полягає у притаманній йому дивовижній здатності передавати всю різноманітність і складність життя, весь його динамізм через зображення лише однієї події чи моменту. Позбавлене можливості безпосередньо залучати час до своєї структури, образотворче мистецтво виробило певні способи вираження часових характеристик через просторовий ряд, колорит, сюжет. Основою змісту музичних образів є, насамперед, почуття, емоції, переживання людей, рух людського життя, характерні почуттів, настроїв, переживань, ритми людської діяльності.

Вивчаючи історію композиторів та художників можна зрозуміти їх життя та як вони дійшли до написання того чи іншого твору. Завдяки історії та збережених картин і нот ми створюємо щось нове. Причиною цього є те, що творчість людини будується з комбінації кількох речей та створенні нового на їх основі. Так, прослухавши декілька музичних творів або переглядаючи різні картини, можна створити власний новий твір. Найбільш помітним це є у композиції образотворчого мистецтва, коли композиція кількох картин різних художників дуже схожа, але при цьому містять різні емоції та значення. У музичному мистецтві це можна помітити у подібному звучанні деяких музичних фрагментів кількох творів від різних композиторів.

Створення твору образотворчого мистецтва починається з ідеї та почуттів, які розміщуються у композиції твору (логічне та збалансоване розміщення об'єктів), яка є найбільш важливою в образотворчому мистецтві. Без композиції подальша робота буде неякісною й весь твір в більшості випадках буде нецікавим. Окрім композиції важливим є також сюжет: герой картини, місце подій, час подій та ін. Проте, найчастіше переглядаючи картини глядач цікавиться питанням: «чому саме так і як це було створено». Таким чином, якщо подібні питання не цікавлять глядача, то подібні роботи називають «прохідною картинкою», коли вона не зачіпає око та найважливіше почуття глядача.

Перед написанням нот для музичного твору композитор замислюється спочатку над ідеєю твору та що він хоче донести ним. Як і образотворчому мистецтві, ідея та почуття музичного твору розміщуються у композиції твору, тобто у нотах. Хоча образотворче мистецтво ми сприймаємо зором, а музичне – слухом, проте й в музиці автор зображує героя твору, місце подій, час та інше. Наприклад, Антоніо Вівальді створюючи «Чотири пори року» зобразив різні природні стихії за допомогою звуку, як і Вільям Тернер зображуючи пейзажі на картинах з різними природними стихіями. Таким чином глядач відчув стихії природи слухаючи музику, так і переглядом картини.

Зв'язок між образотворчим та музичним мистецтвом також є у процесі створення або виконання твору. Будь яка творча діяльність починається з простого та закінчується складним. Так вивчаючи образотворче мистецтво, ми в будь якому випадку стикаємось з вивченням правил, тобто, академічної бази, до якої входять: розуміння форми, глибина, композиція, пропорції, перспектива, світло, тінь та ін. Такий фундамент знань важливий не лише для художників традиційного живопису та рисунку, а й для веб-дизайнерів, художників і архітекторів, які працюють за допомогою програмного забезпечення, адже при створенні будь чого на пустому полотні все будується з простих форм: куб, шар, циліндр та конус, які будуються за правилами академічної бази.

Вивчаючи музичне мистецтво, ми вивчаємо музичну теорію (сольфеджіо, гармонія, теорія музики та ін.), без якої не зможемо ні виконати, ні створити музичний твір. Як і в образотворчому мистецтві починаємо з простих речей, а завершуємо складнішими. Деякі музичні твори з першого погляду можуть виглядати дуже складними, незрозумілими, проте розділивши ноти, наприклад, на сильні та слабкі долі, то можна зрозуміти логіку розміщення нот, що написав композитор. Таким чином, виконавець бачить скрізь складний твір прості ноти, як в образотворчому мистецтві прості форми.

Можна провести певні паралелі й у роботі виконавського апарату музиканта і художника. Художник навчається швидко проводити прямі та чисті лінії. Художник для оволодіння професійною технікою проведення лінії має усвідомити механізм виконання цього завдання, адже лінію можна провести кількома способами: від зап'ястя, від локтя, від плеча та від всього тіла. Саме використання даних способів у конкретних ситуаціях дасть змогу провести не лише чисту, а й динамічну лінію з різною товщиною в лінійному малюнку.

Для якісного виконання музичного твору на скрипці також важливо розуміти принципи роботи виконавського апарату. Як і в образотворчому мистецтві, необхідний штрих можна виконати кількома способами: від зап'ястя, від локтя та від плеча з більшим чи меншим

поглибленням. Таким чином, виконавець отримує не тільки потрібну якість звуку, а й плавну динаміку та чисту інтонацію.

Можна провести деякі паралелі в засобах виразності образотворчого та музичного мистецтва. Лінія в образотворчому мистецтві несе власний характер в картині. Вона може виглядати: тонкою, товстою, прямою, гострою, скругленою та багато інших. Кожна з них відрізняється одна від одної і несе в собі особисте значення. Наприклад, загострена або закруглена лінія можуть зобразити емоцію картини; товста та тонка лінія можуть відобразити масштабність об'єкту порівнюючи з іншими об'єктами поруч, що надає динаміки.

Динаміка та прийоми звуковидобування, як і лінія образотворчого мистецтва, надають твору характер. Піано та форте не лише є способом змінювати гучність звуку, а й надають характер музичному твору. Наприклад, форте може надати емоцію крику, а піано – плач, що гармонійно можуть бути пов'язані з прийомами звуковидобування акцент та легато.

Слід зазначити, що до усталених загальних понять як для образотворчого мистецтва так для музики, є поняття тону і тональності. Вони, зокрема, вказують як на спільність так і на відмість двох мистецтв. Існуючи та функціонуючи самостійно, обидва види мистецтва постійно взаємодіють між собою і основою цього взаємовпливу є спільність історичних завдань щодо естетичного освоєння світу.

Не дивлячись на те, що образотворчі і музичні мистецтва розвивались як відносно самостійні, специфічні види мистецтв, проте вони є невід'ємними структурними компонентами більш широкого художнього цілого, органічно взаємопов'язаних між собою прогресивних художніх форм. Потрібно підкреслити, що безпосередній вплив живопису на музику в історичному розвитку отримав своє втілення в двох формах. По-перше, він знайшов своє виявлення у створенні таких музичних творів, автори яких відчули творче натхнення і новаторські ідеї від праці художників, що прагнули перекласти художні образи у наукову, емоційно-звукову площину. По-друге, потужний вплив образотворчого мистецтва на музику виявився також і у значному посиленні у музичній діяльності значення таких категорій, як образотворчість, живописність, картинність [2, с. 43].

Для успішного керівництва розвитком творчих здібностей необхідно знати індивідуально-психологічні особливості студентів, постійно розвивати їх пам'ять, уяву, фантазію, а також збуджувати та підтримувати інтерес до виконання певного виду роботи та максимально розширювати їх кругозір. Готовність студента до творчого пошуку, уміння створювати атмосферу продуктивного пізнання залежать від його обізнаності, знання дисциплін, глибокого інтересу до них.

Таким чином, формування творчої особистості студента через взаємодію засобів образотворчого та музичного мистецтва здійснюється на основі особистісного підходу у навчанні, розширення кругозору особистості, та впровадження нових методик, які дозволяють проводити паралелі між засобами виразності музичного та образотворчого мистецтва.

Література:

1. Бузова О. Д. Поліхудожнє виховання як засіб удосконалення музичної підготовки майбутніх вчителів музики: автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 НПУ ім. М. П. Драгоманова. Київ, 2004. 19 с. URL: <https://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/6109>

2. Павко А., Біла Л. Синтегична взаємодія принципів і засобів образотворчого та музичного мистецтва в процесі естетичного виховання творчої особистості *Київське музикознавство*. 2015. Вип. 51. С. 242-256. – URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/kmuz_2015_51_25

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-317-3-96>

ARTS AND ENGLISH: THE MUTUAL ADVANTAGES

МИСТЕЦТВО ТА АНГЛІЙСЬКА МОВА: ВЗАЄМНІ ПЕРЕВАГИ

Yurko N. A. Юрко Н. А.

*Senior Lecturer at the Department
of Ukrainian and Foreign Languages*

*старший викладач кафедри
української та іноземних мов*

Kalymon Yu. O. Калимон Ю. О.

*PhD in Philology, Associate Professor,
Senior Lecturer at the Department
of Ukrainian and Foreign Languages*

*кандидат філологічних наук, доцент,
старший викладач кафедри
української та іноземних мов*

Vorobel M. M. Воробель М. М.

*PhD in Pedagogy, Associate Professor,
Senior Lecturer at the Department
of Ukrainian and Foreign Languages
Ivan Boberskyi Lviv State University
of Physical Culture
Lviv, Ukraine*

*кандидат педагогічних наук, доцент,
старший викладач кафедри
української та іноземних мов
Львівський державний університет
фізичної культури імені
Івана Боберського
м. Львів, Україна*

The arts, also called fine arts, modes of expression that use skill or imagination in the creation of aesthetic objects, environments, or experiences